

Komentář

Obrat zahraničního obchodu zaznamenal v **1. pololetí 2009** výrazný meziroční pokles. V porovnání s 1. pololetím 2008 vlivem meziročního snížení vývozu o 19,2 % a dovozu o 21,3 % klesl obrat zahraničního obchodu o 20,2 % (513,0 mld. Kč). Na jeho meziročním poklesu se propad vývozu podílel 48,7 % a dovozu 51,3 %. Saldo zahraničního obchodu skončilo přebytkem 77,1 mld. Kč.

Převažující vliv na vývoj zahraničního obchodu podle Standardní klasifikace produkce měl vývoz a dovoz výrobků zpracovatelského průmyslu (SKP 15 až 36). Vývoz výrobků zpracovatelského průmyslu klesl v 1. pololetí 2009 proti 1. pololetí 2008 o 20,3 % (253,9 mld. Kč) a dovoz výrobků zpracovatelského průmyslu se ve stejném období snížil o 21,0 % (231,9 mld. Kč). Uloha těchto výrobků v celkovém vývozu se meziročně oslabila (z 96,5 % v 1. pololetí 2008 na 95,2 % v 1. pololetí 2009) a na celkovém dovozu mírně posílila (z 89,5 % v 1. pololetí 2008 na 89,9 % v 1. pololetí 2009). V důsledku oslabení CZK k EUR a zejména k USD vývoz i dovoz výrobků zpracovatelského průmyslu vyjádřený v těchto měnách zaznamenal výraznější meziroční pokles – vývoz a dovoz v přepočtu na EUR o 26,0 % a 26,6 % a v přepočtu na USD o 35,6 % a 36,2 %.

Ve vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu si s podílem 17,7 % nejsilnější postavení, meziročně ale o 0,2 p.b. slabší, udržela motorová vozidla, přívěsy a návěsy, jejichž vývoz meziročně klesl o 20,0 % (46,5 mld. Kč). K dalším významným položkám vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu patřily stroje a zařízení j.n., kancelářské stroje a počítače, elektrické stroje a zařízení j.n., rádiová, televizní a spojová zařízení a přístroje a chemické látky, přípravky, výrobky a chemická vlákna. I tyto položky zaznamenaly meziroční snížení vývozu a tím v porovnání s 1. pololetím 2008 (s výjimkou chemických látek, přípravků, výrobků a chemických vláken) i oslabení pozice na celkovém vývozu.

V dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu měly nejméně významnější (11,0 %) pozici, která byla meziročně o 0,9 p.b. silnější, chemické látky, přípravky, výrobky a chemická vlákna, jejichž dovoz byl ale meziročně o 14,4 % nižší. K významnějším položkám dovozu výrobků zpracovatelského průmyslu se řadily ještě motorová vozidla, přívěsy a návěsy, stroje a zařízení j.n., rádiová, televizní a spojová zařízení a přístroje, základní kovy a hutní výrobky a kancelářské stroje a počítače. Kromě výrobků zpracovatelského průmyslu měly z ostatních položek SKP v celkovém dovozu významnější podíl ropa a zemní plyn. Důvodem všech uvedených položek provázal meziroční pokles.

Kladné saldo zahraničního obchodu s výrobky zpracovatelského průmyslu dosáhlo 125,5 mld. Kč. Meziročně bylo sice o 22,0 mld. Kč nižší, na docíleném přebytku celkového zahraničního obchodu mělo však i nadále převažující podíl. U všech významnějších položek se projevil meziroční pokles kladné bilance zahraničního obchodu – u motorových vozidel, přívěsů a návěsů o 9,7 mld. Kč, elektrických strojů a zařízení o 9,3 mld. Kč, strojů a zařízení j.n. o 5,2 mld. Kč a u kancelářských strojů a počítačů o 3,1 mld. Kč. Z výrobků zpracovatelského průmyslu vykázaly největší schodek chemické látky, přípravky, výrobky a chemická vlákna a dále pak základní kovy a hutní výrobky; u obou těchto položek pasivum meziročně kleslo (o 9,5 mld. Kč a 16,6 mld. Kč). Záporné saldo meziročně vzrostlo o 5,2 mld. Kč u obchodu s rádiovými, televizními a spojovými zařízeními a přístroji. Z ostatních položek SKP mimo výrobků zpracovatelského průmyslu stojí za zaznamenání vysoký schodek obchodu s ropou a zemním plynem, který však meziročně významně klesl (o 23,4 mld. Kč).

Největší část zahraničního obchodu s výrobky zpracovatelského průmyslu byla v 1. pololetí 2009 stejně jako v 1. pololetí 2008 realizována se státy EU. Z celkového vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu připadlo v 1. pololetí 2009 na jejich vývoz do států EU 84,5 % (85,3 % v 1. pololetí 2008) a z celkového dovozu těchto výrobků představoval jejich dovoz ze států EU 70,5 % (74,1 % v 1. pololetí 2008). Vývoz výrobků zpracovatelského průmyslu do států EU meziročně klesl o 21,0 %, dovoz těchto výrobků ze států EU byl meziročně nižší o 24,8 %. Nejvýznamnější úlohu ve vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu do států EU měly motorová vozidla, přívěsy a návěsy, stroje a zařízení j.n., rádiová, televizní a spojová zařízení a přístroje a kancelářské stroje a počítače, v dovozu ze států EU to byly chemické látky, přípravky, výrobky a chemická vlákna, motorová vozidla, přívěsy a návěsy, stroje a zařízení j.n. a základní kovy a hutní výrobky. Bilance zahraničního obchodu s výrobky zpracovatelského průmyslu v relaci ke státům EU, která v 1. pololetí 2009 skončila přebytkem 228,8 mld. Kč proti 250,4 mld. Kč v 1. pololetí 2008, pozitivně ovlivnila celkové kladné saldo zahraničního obchodu s výrobky zpracovatelského průmyslu a tím i přebytek celkové obchodní bilance.

Ostatní teritoriální uskupení měla výrazně nižší podíl na zahraničním obchodu s výrobky zpracovatelského průmyslu. Rozvojové ekonomiky a evropské tranzitivní ekonomiky a SNS se podílely v 1. pololetí 2009 na celkovém vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu 4,1 % a 4,3 % a na celkovém dovozu těchto výrobků 7,1 % a 1,3 %. Bilance zahraničního obchodu s výrobky zpracovatelského průmyslu ve vztahu k rozvojovým ekonomikám skončila v 1. pololetí 2009 schodkem 21,0 mld. Kč proti 24,8 mld. Kč v 1. pololetí 2008 a k evropským tranzitivním ekonomikám a SNS zaznamenala v 1. pololetí 2009 přebytek 30,9 mld. Kč v porovnání s 38,4 mld. Kč v 1. pololetí 2008.

Podle definitivních údajů skončila za rok 2008 celková bilance zahraničního obchodu přebytkem 67,2 mld. Kč, z toho bilance zahraničního obchodu s výrobky zpracovatelského průmyslu 238,2 mld. Kč. Podle zpřesněných údajů dosáhlo v 1. pololetí 2009 celkové kladné saldo zahraničního obchodu 77,1 mld. Kč, z toho kladné saldo zahraničního obchodu s výrobky zpracovatelského průmyslu 125,5 mld. Kč.